

Ohje salmonellaerityistakuuvaatimuksista (EY-asetus 1688/2005)

- salmonellaerityistakuiden piiriin kuuluvat elintarvikkeet
- ohjeen tarkoitus ja sisältö
- keskeisiä asioita joita tulee omavalvonnassa huomioida

Britta Wiander

Ylitarkastaja

Mikrobiologisen elintarviketurvallisuuden yksikkö

Elintarvikemikrobiologian jaosto

ensisaapumisvalvonta@ruokavirasto.fi

Toimijoiden online-koulutus

17.11.2020

Salmonellaerityistakuiden piiriin kuuluvat elintarvikkeet

<https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/tuonti-ja-vienti/eu-maat-norja-ja-sveitsi/elintarvikkeet/lainsaadanto/>

Sisämarkkinatuonnissa Suomeen tuodut elintarvikkeet:

- **naudan, sian ja siipikarjan (kana, kalkkuna, helmikana, ankka ja hanhi) liha tai näistä valmistettu jauheliha**

- **sisäelimet** ja **veri** katsotaan lihaksi → salmonellaerityistakuut koskevat myös näitä tuotteita
- raaka liha
- jäähdytetty/pakastettu
- lähetyksen mukana tulee olla kaupallinen asiakirja (EY 1688/2005, liite IV)
- lähetyksen mukana tulee olla salmonellatodistus lähtömaassa tehdyistä salmonellatutkimuksista

Lihan mahdollinen suolapitoisuus tulee olla vähemmän kuin 1 %. Liha ei saa sisältää esim. mausteita tai marinadia.

- **kananmunat**

- raak´at kananmunat
- lähetyksen mukana tulee olla yhteisön sisäisen kaupan todistus (EY 1688/2005, TRACES -todistus, liite V)
- TRACES -todistuksessa tulee olla maininta, että munat ovat peräisin parvesta, joka on tutkittu salmonellan varalta

Laitokseen kuumennustarkoitukseen tuleva raaka liha ja raajat kananmunat

Lihavalmistelaitokseen tai munatuotteita valmistavaan laitokseen kuumennettavien tuotteiden valmistukseen tuotavien elintarvikkeiden mukana tulee olla:

- **Naudan ja sian liha, jauheliha, sisäelimet, veri**

- kaupallinen asiakirja (EY 1688/2005, liite IV)
- käyttötarkoituksesta on oltava merkintä kaupallisessa asiakirjassa (liite IV, kohta 6)
- ei vaadita salmonellatodistusta (salmonellatutkimuksia lähtömaassa)

- **Kananmunat**

- yhteisön sisäisen kaupan todistus (EY 1688/2005, TRACES -todistus, liite V)
- munien alkuperäparvea ei ole tarvinnut tutkia salmonellan varalta edellyttäen, että ne tulevat käytettäväksi prosessissa, joka takaa salmonellan tuhoutumisen (merkintä TRACES -todistuksen II osassa)

Huomioitava, että siipikarjan liha (kana, kalkkuna, helmikana, ankka ja hanhi), siitä valmistettu jauheliha sekä sisäelimet ja veri eivät voi tulla laitokseen ns. kuumennustarkoitukseen (ilman salmonellatodistusta), vaan **aina** pitää lähetyksen mukana olla **salmonellatodistus**.

Ohjeen tarkoitus ja kenelle se on suunnattu

- Ruokaviraston uusi ohje, jossa keskitytään salmonellaerityistakuuvaatimukseen.
- Muutoksia ei ole tullut EY-asetuksen 1688/2005 sisältöön.
Linkki asetukseen: [EY 1688/2005](#)
Linkin takaa löytyvät asetuksen eri kieliversiot.
- Ohje on tarkoitettu sekä toimijoille että valvojille.
- Uusi **OIVA-arviointiohje 12.6** → Valvonta arvioi salmonellaerityistakuuvaatimusten täyttymistä omavalvonnassa.
- Ohje antaa tarkempaa tietoa siitä mitä salmonellaerityistakuuvaatimukset edellyttävät.

Uuden ohjeen sisältö, 1/2

Sisällysluettelo

Ohjeluonnos on ollut kommentoitavana mm. ETL:lla, PTY:llä ja MaRa:lla.

1 Taustaa	3
2 Salmonellaerityistakuuvaatimusten piiriin kuuluva sisämarkkinatuonti	3
3 Lainsäädäntö	4
4 Määritelmät.....	5
5 Lihaa koskevat EY-asetuksen 1688/2005 vaatimat asiakirjat	6
5.1 Kuumennustarkoitukseen tuleva liha	7
6 Kananmunia koskevat asetuksen EY 1688/2005 vaatimat asiakirjat.....	8
6.1 Kuumennustarkoitukseen tulevat kananmunat	8
7 Salmonellatutkimukset.....	8
7.1 Salmonellatutkimukset lähtömaassa.....	8
7.2 Salmonellan omavalvontanäytteenotto	9
7.3 Viranomaisnäytteenotto Oiva-tarkastuksilla	9
7.4 Viranomaisnäytteen salmonellatutkimus.....	9

Uuden ohjeen sisältö, 2/2

8 Huomioitavaa EY-asetuksen 1688/2005 mukaisissa asiakirjoissa	9
9 Poikkeukset erityistakuuasetuksen asiakirjavaatimukseen	11
10 Toimenpiteet silloin kun EY-asetuksen vaatimukset eivät täyty	11
10.1 Toimenpiteet omavalvonnassa.....	12
10.2 Toimenpiteet viranomaisvalvonnassa	12
10.3 Elintarvikkeen hävittäminen.....	12
10.4 Elintarvikkeen käyttö muuhun kuin elintarvikkeeksi	13
11 EY-asetuksen vaatimukset eivät täyty/jatkotoimenpiteet omavalvonnassa	14
11.1 Toimenpiteet	14
12 Ohjeita hallinnollisten pakkokeinojen käyttöön	14
13 AAC- ja RASFF-ilmoitukset	15
14 Ruokaviraston yhteystiedot.....	16
15 Ohjeen päivitys	16
16 Hyödyllisiä linkkejä	16

Poimintoja ohjeesta ja erityistä huomioitavaa omaavalvonnassa

Salmonellaposiitivinen liha

Milloin lihan saa kuumentaa laitoksessa ja milloin ei?

- Jos **salmonellatodistuksella** tulleessa naudan, sian tai siipikarjan lihasta löytyy viranomais- tai omavalvontatutkimuksissa **salmonellaa** → elintarviketta **ei saa ohjata laitokseen kuumennettavaksi**. Tämä koskee myös naudan, sian ja siipikarjan lihasta valmistettua jauhelihaa sekä sisäelimiä ja verta.

Liitteessä IV, kohdassa 6,
1. vaihtoehto valittuna

- Jos naudan tai sian lihasta/niistä valmistetusta jauhelihasta, sisäelimistä tai verestä, joka on tullut laitokseen **kuumennustarkoituksessa** (ilman salmonellatodistusta), löytyy omavalvonnassa salmonellaa → elintarvike **voidaan kuumentaa laitoksessa**.

Liitteessä IV, kohdassa 6,
2. vaihtoehto valittuna

Näytteenotto lähettävässä laitoksessa (liha, liite IV)

LIITE I

Suomeen ja Ruotsiin tarkoitettuun naudan ja sian lihaan tai jauhelihaan sovelletut näytteenottoa koskevat säännöt

B jakso

OTETTAVIEN NÄYTTEIDEN MÄÄRÄ

1. A jakson 1 kohdassa tarkoitetut ruhot, puoliruhot, enintään kolmeen palaan leikatut puoliruhot ja neljännesruhot
Ruhojen tai puoliruhojen (yksiköt) määrä erässä, josta yksittäiset otantanäytteet otetaan, on seuraava:

Erä (pakkausyksiköiden määrä)	Niiden pakkausyksiköiden määrä, joista on otettava näyte
1–24	Sama kuin pakkausyksiköiden määrä, enintään 20
25–29	20
30–39	25
40–49	30
50–59	35
60–89	40
90–199	50
200–499	55
500 tai enemmän	60

2. A jakson 2 kohdassa tarkoitetut neljännesruhot, leikattu ja paloittelu liha sekä A jakson 3 kohdassa tarkoitettu jauheliha
Pakkausyksiköiden määrä erässä, josta yksittäiset otantanäytteet otetaan, on seuraava:

Erä (pakkausyksiköiden määrä)	Niiden pakkausyksiköiden määrä, joista on otettava näyte
1–24	Sama kuin pakkausyksiköiden määrä, enintään 20
25–29	20
30–39	25
40–49	30
50–59	35
60–89	40
90–199	50
200–499	55
500 tai enemmän	60

Pakkausyksiköiden painon mukaan niiden pakkausyksiköiden määrää, joista näyte on otettava, voidaan vähentää seuraavia kertoimia käyttäen:

Pakkausyksiköiden paino	> 20 kg	10–20 kg	< 10 kg
Kerroin	× 1	× 3/4	× 1/2

Naudan ja sian
liha sekä
jauheliha

Näytteenotto lähettävässä laitoksessa (liha, liite IV)

LIITE II

Suomeen ja Ruotsiin tarkoitettuun siipikarjan lihaan tai jauhelihaan sovelletut näytteenottoa koskevat säännöt

B jakso

OIETTAVIEN NÄYTTEIDEN MÄÄRÄ

Pakkausyksiköiden määrä erässä, josta yksittäiset otantanäytteet otetaan, on seuraava:

Erä (pakkausyksiköiden määrä)	Niiden pakkausyksiköiden määrä, joista on otettava näyte
1–24	Sama kuin pakkausyksiköiden määrä, enintään 20
25–29	20
30–39	25
40–49	30
50–59	35
60–89	40
90–199	50
200–499	55
500 tai enemmän	60

Pakkausyksiköiden painon mukaan näytteiden määrää voidaan vähentää seuraavia kertoimia käyttäen:

Pakkausyksiköiden paino	> 20 kg	10–20 kg	< 10 kg
Kerroin	× 1	× $\frac{3}{4}$	× $\frac{1}{2}$

Siipikarjan liha
ja jauheliha

Omavalvontanäytteenotto

- Laki elintarvikelain muuttamisesta 1397/2019, 19 § (omavalvonta)
”Toimijan tuodessa eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniasta annetun asetuksen 8 artiklassa tarkoitettujen salmonellaa koskevien erityistakuiden piiriin kuuluvia elintarvikkeita Euroopan unionin toisesta jäsenvaltiosta Suomeen, omavalvontaan on sisällyttävä kyseisiä elintarvikkeita koskeva **näytteenotto**- ja **tutkimussuunnitelma salmonellan** varalta.”
- Omavalvonnassa ei kuitenkaan tarvitse tutkia jokaista lähetystä/erää salmonellan varalta.
- Tutkimustiheyttä tulee kuitenkin lisätä tarpeen mukaan, jos on syytä epäillä, että salmonellaa saattaa esiintyä. Esim. tietyn lähtömaan laitoksen tuotteissa on ollut toistuvasti salmonellaongelma.
- Ote ohjeesta: [Elintarvikkeiden mikrobiologiset vaatimukset - ohje toimijoille \(pdf\)](#) (ohje löytyy Ruokaviraston sivuilta)

OMAVALVONNAN SUOSITELLUT NÄYTTEENOTTOTIHEYDET/ ELÄINPERÄISTEN ELINTARVIKKEIDEN SISÄMARKKINAKAUPPATUONTI
(TOIMIJAKOHTAINEN)

LIITE 6
3 (6)

Elintarvike	Mikro-organismit	Näytteenotto-suunnitelma ¹		Rajat ²		Analyttinen vertailumenetelmä ³	Vaatimuksen soveltamisvaihe	Suositeltu näytteenottotiheys
		n	c	m	M			
Salmonellaerityistakuiden piiriin kuuluvien eläinlajien liha ja niistä tehty jauheliha	Salmonella	5	0	Ei todettavissa 25 g:ssa		EN ISO 6579-1	Vastaanottotarkastus	Näytteenotto / noin 5-10 % lähetyksistä, huomioiden lähetysten koko.

Jokainen näyte koostuu viidestä osanäytteestä.

Näytteenotossa pyritään saamaan edustava näyte lähetyksestä/erästä.

Asiakirjat ja elintarvikkeet pitää pystyä yhdistämään toisiinsa

- EY-asetuksen 1688/2005 vaatimat asiakirjat pitää pystyä luotettavasti yhdistämään toisiinsa ja elintarvikkeeseen
 - lihan osalta → kaupallinen asiakirja (liite IV) ja salmonellatodistus (jos todistus vaaditaan) pitää pystyä yhdistämään kyseiseen lihalähetykseen
 - toimittajataho allekirjoittaa kaupallisen asiakirjan (liite IV)
 - raakojen kananmunien osalta → TRACES -todistus (liite V) ja kananmunalähetys pitää pystyä yhdistämään toisiinsa
 - TRACES -todistus on viranomaisen allekirjoittama

Asiakirjojen kielivaatimukset

- Asetuksen liite IV (kaupallinen asiakirja) saa olla suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.
- Liitteen V (yhteisön sisäisen kaupan todistus) osalta on lähtömaassa mahdollista valita TRACES-järjestelmästä vaadittava kieli.
- Salmonellatutkimuksia koskevan laboratoriolausunnon osalta ei ole EY-asetuksessa 1688/2005 säädetty kielivaatimuksista. Kuitenkin huomioitava:
 - Maahantuoja tulee itse ymmärtää mitä salmonellatodistuksessa sanotaan.
 - Maahantuoja voi pyytää toimittajalta salmonellatodistuksen tietyllä kielellä (esim. englanniksi).
 - Tarvittaessa toimija voi käännettää salmonellatodistuksen.

Asiakirjat voidaan toimittaa sähköisesti

- EY-asetuksen 1688/2005 vaatimat asiakirjat voidaan myös toimittaa sähköisesti.
- Maahantuojan tulee huomioida:
 - lähetystä/erää ei saa ottaa käyttöön (tuotantoon, myyntiin)
 - tai toimittaa edelleen toiselle toimijalle

ennen kun toimija on vastaanottanut sähköisesti toimitetut asetuksen vaatimat asiakirjat ja tarkistanut ne ja todennut, että asiakirjat ovat asetuksen mukaiset ja yhdistettävissä toisiinsa ja elintarvikkeeseen.

Kuljetukseen liittyvä esimerkki

→ jossa ei vaadita asetuksen mukaisia asiakirjoja tai tutkimuksia

Jos elintarvikkeen alkuperä on maassa, jolle on myönnetty kyseistä elintarviketta koskevat salmonellaerityistakuut, mutta elintarvike kuljetetaan Suomeen sellaisen maan kautta, jolla ei ole salmonellaerityistakuita:

→ ei vaadita kauttakulkumaan osalta asetuksen EY 1688/2005 mukaisia asiakirjoja

Kuljetusreitti voi esim. olla:

Ruotsista (alkuperämaa) → Viron kautta (pakkauksia ei avata, laitosmerkki ei vaihdu) → Suomeen

Salmonellapositiivinen omavalvontanäyte/viranomaisnäyte

- elintarvike on tullut salmonellatodistuksella/kananmunien alkuperäparvi on tutkittu salmonellan varalta

Jos **omavalvontanäytteestä** löytyy salmonellaa, maahantuoja voi omavalvonnan puitteissa:

- palauttaa elintarvike lähtömaahan, mikäli toimittaja ottaa elintarvikkeen vastaan
- hävittää elintarvike
- käyttää muuhun kuin elintarvikkeeksi

Jos OIVA-tarkastuksella otetusta **viranomaisnäytteestä** löytyy salmonellaa, tuote voidaan:

- palauttaa lähtömaahan, mikäli toimittaja ottaa elintarvikkeen vastaan (maahantuoja selvittää onko mahdollista)
- hävittää
- käyttää muuhun kuin elintarvikkeeksi

Jos olet aloittamassa EY-asetuksen piiriin kuuluvien eläinperäisten elintarvikkeiden sisämarkkinatuonnin tai vaihtamassa toimittajaa:

- Varmista lähtömaan toimittajalta EY-asetuksen 1688/2005 edellyttämien asiakirjojen saatavuuden
- Onko toimittajalla halukkuutta huolehtia vaadittavista salmonellatutkimuksista?
- Muista, että EY-asetus 1688/2005 on saatavissa EUR-Lex lainsäädäntökokoelmasta muillakin kielillä → helpottaa asioimista toimittajien kanssa

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

KIITOS!